

I'll be watching you: grensbewakers op de Noordzee

De Noordzee is het portaal van de grote Europese havens. Die zijn cruciaal voor de economie. De Douane controleert alle goederen die Europa binnenkomen en werkt als 'goederenregisseur' nauw samen met andere overheden. Hoe gaat dat in zijn werk?

Oplettende Noordzeevolgers hebben het zien gebeuren: de Visarend en de Zeearend - ooit twee patrouilleschepen van de Douane - werden spoorlags in de kleuren van de Kustwacht geschilderd. Ook werden er twee supersnelle interventievaartuigen aangeschaft (FRISC's) waarmee de Douane en de Marechaussee samen de Waddenzee afstropen. Straks patrouilleren drones en aquabots ter land ter zee en in de lucht. Dat alles maakt nieuwsgierig: wat doet de Douane eigenlijk op de Noordzee?

Carlo Teeuwisse, senior beleidsadviseur bij de Douane: "De Douane draagt bij aan een veilige en integere goederenstroom. Voor de Douane is het belangrijk dat Nederland goed op de kaart staat als handelsland. We zorgen dat het logistiek proces zo min mogelijk wordt verstoord en dat goederen zo snel mogelijk het land in kunnen."

Teeuwisse werkt op het Douane Landelijk Kantoor en is onder andere belast met de Overige Subjecten en Objecten van Douane Toezicht. Dit werkgebied omvat toezichtwerkzaamheden die zijn gericht op niet reguliere goederenstromen en

klanten, waaronder ook smokkelwaar. Hij legt uit wat het douanewerk behelst en geeft een doorkijkje naar douanetaken op de Noordzee.

Datastromen, risico-gestuurde controles en reguliere goederenstroom

"Het is aan de Douane om de afgesproken spelregels voor handel in goederen te controleren. Hierdoor zorgen we ervoor dat het geld voor de schatkist en voor Europa binnenkomt, en dat burgers tegen onveilige goederen worden beschermd, zoals namaakmedicijnen en verdovende middelen. De Douane bewaakt ook de concurrentiepositie van het bedrijfsleven, onder andere door toe te zien op naleving van anti-dumpregelingen. Die voorkomen dat bepaalde goederen ongewenst op onze markt komen."

Hoe gebeurt dat? "De Douane heeft toegang tot een wereldwijd informatie-systeem, waarin alle douanegegevens over goederentransport zijn verbonden. In principe controleert de Douane dus vooral enorm grote datastromen. Op basis van de aangiften die er worden gedaan

worden goederen fysiek gecontroleerd. Dit gebeurt op basis van risicoprofielen. De douanecontroles vinden meestal plaats in de haven, op terminals, bij bedrijven, op luchthavens en bij post- en koeriersdiensten."

Multidisciplinaire aanpak

"De Douane werkt ook in opdracht van andere ministeries. Daartoe worden afspraken gemaakt over onder andere het aantal controles. De Douane werkt dan samen met specialistische diensten, zoals bijvoorbeeld de Inspectie voor de Leefomgeving en Transport (ILT). Ook wordt samengewerkt met andere handhavingpartners zoals de Koninklijke Marechaussee. Om het logistieke proces in en rond de haven zo min mogelijk te vertragen controleren de verschillende diensten zoveel als mogelijk gezamenlijk."

Niet reguliere goederen

Naast de reguliere goederenstroom controleert de Douane ook of er goederen het land binnenkomen waarvoor geen aangifte is gedaan. Toezicht en controles

"Ook het Maritiem Informatie Knooppunt (MIK) van de Kustwacht speelt voor ons een belangrijke rol. ...In het MIK stapelen we onze douane-informatie op de informatie van de andere kustwachtpartners, waardoor we nieuwe dwarsverbanden kunnen leggen en mogelijke risico's kunnen detecteren."

worden op het land, vanuit de lucht, onder water en ook op het water uitgevoerd. "Dat de Douane ook onder water controleert, is misschien niet nieuw. Duikers troffen laatst nog een torpedo gevuld met verdovende middelen aan op een risicoschip. Maar wat wel nieuw is, is dat bekeken wordt of de duikers daarbij versterkt kunnen worden door aquarobots. Zulke robots screenen de scheepshuid dan op onregelmatigheden."

Noordzee Kustwacht

Volgens Teeuwisse gebeurt het niet in enorme aantallen, maar zo nu en dan spoelen er pakjes verdovende middelen aan op de stranden rond de Noordzee. Soms gaat het ook om wapensmokkel, of om accijnsgoederen (drank en sigaretten). Ook voor deze categorie 'overige goederen' bestaan er risicoprofielen om smokkelaars te onderscheppen.

Teeuwisse: "Een propvol schip met containers controleren we het liefst in de haven, maar als we een indicatie hebben dat er mogelijk al goederen van

het schip worden afgehaald voordat het containerschip de haven binnenkomt, controleren we ook op zee. Dat gebeurt dan altijd samen met de Kustwacht. Die brengt het specialistische team naar het betreffende ankergebied van het schip. Of ze volgen de betrokken pleziervaartuigen of werkschepen naar de haven waar ze gecontroleerd worden."

Volgens Teeuwisse is de samenwerking met de Kustwacht cruciaal: "Ook het Maritiem Informatie Knooppunt (MIK) van de Kustwacht speelt voor ons een belangrijke rol. Binnenkort komt daar het Maritiem Operationeel Centrum (MOC) bij. Op die plek komt alle informatie samen: uit radar, AIS en andere systemen. Denk bijvoorbeeld aan cameratoezicht in de windparken, en aan patrouillerende drones. In het MIK stapelen we onze douane-informatie op de informatie van de andere kustwachtpartners, waardoor we nieuwe dwarsverbanden kunnen leggen en mogelijke risico's kunnen detecteren."

Brexit en corona

Offshore windparken veranderen het beeld op de Noordzee, maar daar blijft het niet bij. Door Brexit wordt de Noordzee binnenkort immers de buitengrens van Europa. "Als het VK geen Europees land meer is, moeten we goederen uit het VK controleren. Voor dat extra werk hebben we nieuw personeel mogen aantrekken. Die mensen worden nu opgeleid. Daar is ook meer tijd voor gekomen, want door de coronacrisis was er minder goederenverkeer. Dat leverde minder controles op. Die nieuwe douanecollega's komen dus goed beslagen ten ijs."

Wat zijn de vooruitzichten? "We zien de goederenstromen over zee weer langzaam toenemen. De aanvoer van containers vanuit China is alweer op niveau, en het andere ladingtransport neemt ook toe. Dat geldt overigens niet voor het luchttransport. Op de vliegvelden merkt de Douane nog steeds veel van de coronacrisis." ~